

ROZWÓJ CHARYZMATU KS. BOSKO DO POŁ. XX WIEKU
MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII SALEZJAŃSKIEJ
(Rzym, 19-23 listopada 2014)

Rok 2015, w związku z 200. rocznicą urodzin św. Jana Bosko, jest dla Rodziny Salezjańskiej jubileuszowym czasem świętowania i dziękczynienia za dar tego wielkiego wychowawcy młodzieży. Przygotowania do rocznicowych obchodów trwały od trzech lat. Zaowocowały licznymi inicjatywami, które w duchowej rodzinie ks. Bosko będą przeżywane w najbliższym czasie.

Jednym z przedsięwzięć Zgromadzenia Salezjańskiego – niejako otwierającym szereg jubileuszowych inicjatyw o charakterze naukowym – był międzynarodowy kongres, który odbył się w Rzymie w dniach 19-23 listopada 2014 r. pod hasłem: *Rozwój charyzmatu ks. Bosko do poł. XX wieku*. Zgromadził on przeszło dwustu przedstawicieli Rodziny Salezjańskiej z całego świata, z ks. Ángelem Fernándezem Artime – przełożonym generalnym salezjanów na czele. Kongres odbywał się w kompleksie „Salesianum” przy domu generalnym salezjanów w Rzymie.

Tematyka poszczególnych dni kongresowych koncentrowała się – zgodnie z założeniami organizatorów – na historii rozwoju charyzmatu ks. Bosko, jednakże każdy dzień poruszał inny jej aspekt. Punktem wyjścia była dzisiejsza sytuacja i realizowanie charyzmatu salezjańskiego na świecie, następnie zaprezentowano referaty związane z historią dzieła salezjańskiego, historią pedagogii salezjańskiej oraz historią duchowości salezjańskiej. Ostatni dzień, podsumowujący całość obrad, był poświęcony zagadnieniu przyszłości charyzmatu salezjańskiego.

Tak wyznaczony plan kongresu był konsekwentnie realizowany przede wszystkim w formie poszukiwań intelektualnych, których owoce goście spotkania mogli poznać dzięki wykładom oraz prezentacjom przygotowanym przez znawców podejmowanych tematów z różnych salezjańskich ośrodków akademickich i naukowych. W gronie prelegentów znaleźli się także Polacy: s. dr Sylwia Ciężkowska (Postulatorka Generalna Córek Maryi Wspomożycielki), ks. prof. Stanisław Zimniak (Salezjański Instytut Historyczny w Rzymie), ks. prof. Tadeusz Lewicki (Papieski Uniwersytet Salezjański w Rzymie) oraz ks. prof. Waldemar Żurek (Katolicki Uniwersytet Lubelski).

W pierwszym dniu obrad, po powitaniu gości przez wikariusza ks. generała ks. Francesco Cereda oraz s. Grazię Loparco, która przedstawiła cel kongresu, głos zabrali: salezjanin – ks. Fabio Attard, salezjanka – s. Anna Rita Cristaino oraz salezjanin – ks. José Pastor Ramirez. W swoich prezentacjach podjęli oni temat *Obecność charyzmatu salezjańskiego w dzisiejszym świecie – znaczenie i wyzwania*. Goście kongresowi mogli zapoznać się z bogactwem charyzmatu salezjańskiego realizowanego przez Rodzinę Salezjańską na całym świecie w różnych formach i kontekstach kulturowych.

Kolejnym punktem programu tego dnia była prezentacja książki *Fonti salesiane*. Po szczególne działy tej publikacji wydanej w 2013 r., która jest antologią tekstów św. Jana Bosko, przedstawili salezjanie: ks. Francesco Motto (źródła historyczne), ks. José Manuel Prellezo (pisma pedagogiczne) i ks. Aldo Girauda (teksty duchowe). Po krótkiej przerwie odbyła się jeszcze jedna prezentacja nowej włoskojęzycznej publikacji – VI tomu zbioru listów ks. Jana Bosko *Epistolario*, którą opracował ks. Francesco Motto.

W drugim dniu obrad kongresowych uczestnicy wysłuchali pięciu prelekcji. W części przedpołudniowej zostały podjęte tematy: *Rozwój obecności i dzieł Salezjanów Księdza Bosko i Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. Francesco Motto, Marco Bay i s. Maria Teresa Spiga); *Zmiany polityczne, społeczne, kulturalne, ekonomiczne, religijne, które wpłynęły na sytuację młodzieży* (prof. Mario Belardinelli); *Odpowiedź salezjańska na światowe procesy społeczne, kulturalne, ekonomiczne i religijne od końca XIX w. do połowy ubiegłego wieku* (ks. Bruno Bordignon, s. Grazia Loparco). Natomiast po południu uczestnicy kongresu wzięli udział w wykładach, które odbywały się w kilku grupach. Pośród prelegentów swoje prezentacje przedstawili m.in.: ks. prof. Waldemar Żurek (*Salezjańskie szkoły w Polsce w okresie międzywojennym: odpowiedź na potrzeby społeczne w czasach epokowej przemiany społecznej i kulturalnej*) oraz ks. prof. Stanisław Zimniak (*Charyzmatyczny obraz ks. Bosko i jego dzieła ujęty w pierwszych publikacjach*

o charakterze biograficzno-budującym: „za jego zgodą”). Warto dodać, że prezentacja ks. prof. Żurka spotkała się z dużym odzewem. Uczestnicy zadawali wiele pytań na temat konfliktu między ks. Bronisławem Markiewiczem a przełożonymi salezjanów z Italii.

Trzeci dzień kongresu był w całości poświęcony kwestii pedagogii salezjańskiej. Wystąpienia prelegentów skoncentrowały się na następujących zagadnieniach szczegółowych: *Relacja o pracy salezjanów i Córek Maryi Wspomożycielki na rzecz pedagogii i edukacji w pierwszej połowie XX w.* (prof. Giorgio Chiosso); *Kierunki pedagogicznego działania Zgromadzenia Salezjańskiego i Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. Michal Vojtáš, s. Piera Ruffinatto); *Studium pedagogii i praktyka wychowawcza w programach formacyjnych Salezjanów i Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. José Manuel Prellezo, s. Rachele Lanfranchi). W drugiej – popołudniowej – części spotkania uczestnicy mogli skorzystać z wykładów w różnych grupach. W jednej z nich, która przyciągnęła znaczną liczbę słuchaczy, swoją prelekcję pt. *Oblicze i misja salezjańskiego teatru wychowawczego* zaprezentował salezjanin – ks. prof. Tadeusz Lewicki.

W sobotę 22 listopada wykłady koncentrowały się natomiast na zagadnieniach z teologii duchowości salezjańskiej. Do grona prelegentów organizatorzy zaprosili: ks. Joe Boenziego, który podjął temat: *Franciszek Salezy i wpływ jego duchowości na Kościół XIX stulecia*; ks. Alda Girauda, który zaprezentował wykład pt. *Refleksja o „duchu” ks. Bosko i „ascetyce” salezjańskiej w historii: wkład niektórych najbardziej znaczących autorów*; s. Cettinę Cacciato, która mówiła o *Wierności duchowi ks. Bosko w świetle magisterium Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki*. Po południu, w jednej z grup, uczestnicy mogli wysłuchać m.in. ciekawego wykładu salezjanina ks. Luigiego Cameroniego oraz salezjanki s. Sylwii Ciężkowskiej – postulatorów generalnych z ramienia tych zgromadzeń, których wystąpienia poświęcone były tematyce świętości (*Świętość salezjańska w historii: aspekty wyłaniające się z procesów beatyfikacyjnych Salezjanów Księdza Bosko* – pierwsza prelekcja, *Świętość salezjańska w historii: aspekty wyłaniające się z procesów beatyfikacyjnych Córek Maryi Wspomożycielki* – druga prelekcja). Sobotni wieczór zakończyła wspólna modlitwa oraz tradycyjne „słówko wieczorne”. Skierował je do zebranych ks. prof. Stanisław Zimniak, który zaprezentował nową pozycję książkową Stowarzyszenia Miłośników Historii Salezjańskiej pt. *La storiografia salesiana tra studi e documentazione nella stagione posconciliare* (Libreria Ateneo Salesiano, Roma 2014, ss. 773).

Zwienieczeniem kongresu, który zakończył się w niedzielę 23 listopada, były: przedpołudniowa sesja wykładowa, uroczysta celebracja eucharystii i obiad. Na sesji przeprowadzone zostało podsumowanie kongresu. Książd prof. Giorgio Chiosso, odnosząc się do zaprezentowanych tematów oraz aktualnego stanu badań nad recepcją charyzmatu ks. Bosko na świecie, przedstawił referat: *Problemy otwarte i perspektywy kongresu*. Ciekawą konkluzją kongresowych dni było słowo, które skierował przełożony generalny salezjanów – ks. Ángel Fernández Artime. W swoim wystąpieniu podjął temat: *Przyszłość charyzmatu ks. Bosko poczynszy od Soboru Watykańskiego II*. Po zakończonych przedłożeniach goście kongresowi uczestniczyli w uroczystej mszy św., której przewodniczył i wygłosił Słowo Boże kard. Raffaele Farina – salezjanin, emerytowany Archiwista i Bibliotekarz Świętego Kościoła Rzymskiego.

Kongres odbył się w bardzo pozytywnym klimacie stworzonym nie tylko przez ciekawe i dobrze przygotowane wystąpienia naukowe, ale również przez codzienne wspólne modlitwy, uczestnictwo we mszy św., „słówka wieczorne”, spotkania kulturalowe. Szkoda jednak, że w trakcie kongresu nie przewidziano choćby jednego wolnego popołudnia, przeznaczonego na ewentualne wspólne nawiedzenie tych miejsc w Rzymie, w których był ks. Bosko (np. bazylika św. Piotra, bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa). Dodać należy, że międzynarodowy kongres salezjański był na bieżąco komentowany we włoskich mediach katolickich, zwłaszcza w dziennikach „Avvenire” i „L’Osservatore Romano”. Autorzy sprawozdania wyrażają nadzieję, że rozpoczynający się dla Rodziny Salezjańskiej roku jubileuszowy, stanie się inspiracją dla podobnych – tym razem – regionalnych inicjatyw.